

ville kunne forandres ad denne Vej; men jeg mener, at det kan have sin Betydning, at Mandenes og Arbejdernes Opmærksomhed bliver henvendt paa, at der er Anledning til at staae deres Korer, fordi de have anden Gjerning at gjøre end den at arbejde i Fabriker, andet Arbejde, som ret vel set paa er langt mere rentebærende og frugtbargjørende for Manden selv og for Hjemmet end det Arbejde, som til samme Tid udføres i Fabriker. Jeg tror, at dersom man fik Opmærksomheden henvendt derpaa, saa vilde maasse Exemplet fra de Korer, som arbejde i Fabriker, ogsaa virke hen paa andre Arbejdernes Forhold, selv om disse ikke udtrykkelig rammes af Loven. Jeg vedde fuldt vel, at Betragtningen af dette Spørgsmaal er noget en Følelsessag og noget hidrører fra hvilken Erfaring man har gjort eller tror at have gjort om disse Forhold, samt at der fuldt vel — principalt naturligvis — kan indvendes Meget og i det Hele taget gjøres mangfoldige berettigede Indvendinger derimod, og jeg har Helt ikke noget Saab om at overbevise Nogen, som ikke selv har den samme Betragtning deraf som jeg; men jeg har dog troet, at det vilde være rigtigt og fornødt ved denne Leilighed at bringe et Spørgsmaal frem til det ærede Things Overveelse, som staaer paa Dagsordenen i alle andre Stater, hvor man lovgiver paa dette Omraade. Det er et Forhold, som de mest kyndige Mænd i England have beskæftiget sig meget med, og om hvilket en af de dygtigste Fabrikleger i England har udtalt, at det vilde være en sand Belgjerning for Arbejderfamiliernes Liv i England, om den Bestemmelse kunde blive indført i Lovgivningen, at gifte Kvinder ikke maatte arbejde i Fabrikkerne om Lørdagen.

Madvig. Det ærede Medlem, som jeg ikke havde troet, vilde have svaret i denne Tone, sagde, at der her handlede om en Følelsessag. Hvis det er rigtigt, tror jeg for det Første, at jeg ikke besidder svagere Følelse for det sædvanlige Sualt end han, og det er altsaa kun forskellige Meninger om Midlerne, der kunne befordre dette, som er os imellem; men naar dernæst det ærede Medlem sagde, at man kunde læse Klassikerne paa forskjellig Maade, faar jeg derved at vide, at et Ændringsforslag i Landsstinget er en Klassiker, det vidste jeg ikke i Forveien. Men saa vil jeg sige, at jeg vilde læse en Klassiker paa samme Maade, som jeg har læst dette Ændringsforslag, jeg vilde anerkjende den gode Hensigt, jeg vilde

anerkjende, at Forslaget er kommet frem af gode Motiver og med Alvor, men jeg vilde anse mig for fuldt berettiget til at tvivle om, at det havde naaet sin Hensigt, og jeg vilde ikke tro, at jeg krænkede Nogen ved at sige, at det var indgaaet Opmærksomheden, at det vilde faae en anden Virkning end den, man havde tænkt sig, og at, om det end ikke gif ud paa at befordre Mædeligheden, dog vilde kunne faae denne Virkning. Og det ærede Medlem sagde selv, at jeg havde Ret deri, thi han sagde, at en saadan Bestemmelse ikke vilde blive vel modtagen af Arbejderne. Det faar man lade staa hen, man kan sige: Sa, dem tvinge vi altsaa til deres eget Bedste, og vi bryde os ikke om, at vi handle imod deres Ønske. Men hvis det er saa, at Bestemmelsen ikke vil blive vel optagen af Arbejdsgiverne, og hvis det ikke stemmer med deres Interesser, vil Følgen derved blive den, som jeg sagde, at der vil blive Tilbøielighed til at foretrække ugifte Kvinder for de gifte, og det er ikke godt, det kan føre hen i den Retning, som jeg antydede. Naar det ærede Medlem for at bevise, at dette Forslag ikke laa uden for Lovforslagets Ramme, som det jo dog i Betænkningen er indrømmet, at det egentlig gjør, beraabte sig paa, at her var Tale om Umyndige, indrømmede han jo i samme Øieblik, at det ikke forholdt sig saaledes, thi den gifte Kvinde er ikke umyndig, og vi maa i vor Lovgivning gaa ud paa ikke at paatrykke hende et saadant Stempel. Jeg troede tværtimod, at der i dette Thing var Stemning for at hævede den gifte Kvindes Retstillings, og naar nu Lovforslaget kan blive ugunstig opfattet baade af Arbejderne og Arbejdsherren, og jeg vil tilføie, hvad jeg sagde før, det vil ogsaa i mange Tilfælde blive ugunstig optaget af Arbejderne, vil det blive til Skade, thi, som jeg sagde, Arbejderen vil neppe gjerne ved Lov lade sig paalægge en Indskrænkning i sit huslige Liv og sine Familieforhold, som han under andre Omstændigheder fandt sig i, og han vilde maasse, naar han skulde overveje det Betænkkelige ved at indgaa Ægteskab, være bange for en Lovbestemmelse med Hensyn til Noget, som han ellers gjerne vilde gjøre, nemlig staae sin Kvinde for Arbejde om Lørdagen og maasse flere Dage. Jeg for min Del er saa langt fra at ville befordre Kvindens Fabrikarbejde, at jeg tværtimod ønsker, at det kunde indskrænktes, men jeg siger, at det ikke gaar an paa denne Maade at opstille en saadan ganske isoleret Indskrænkning og overhovedet at opstille Regler, som give den gifte Kvinde mindre Ret over sin Arbejdskraft, end den ugifte Kvinde har,